

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar,
po pošti prejemana
1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvu „Mira“
v Celovcu.

Leto X.

V Celovcu 10. junija 1891.

Štev. 11.

Koroške šole v proračunskem odseku.

V budgetnem (proračunskem) odseku državnega zbora, kjer se pretresujejo računi raznih ministrov, koliko potrebujejo denarja za obresti državnega dolga, za vojake, uradnike, penzioniste, železnice, kmetijstvo, srednje in više šole itd., je navada, da poslanci, ki so voljeni v ta odsek, pri vsaki točki povejo tudi svoje želje ali pritožbe. Iz slovenskih poslancev je v tem odseku g. prof. Šuklje in on se je že pri mnogih točkah oglasil in povedal, kaj Slovenci želimo. Tako je prav krepko govoril tudi o koroških ljudskih šolah in jih ostro grajal. Rekel je, da se je na Koroškem še le lani odprla prva slovenska šola. Sicer pa so slovenski otroci na Koroškem prisiljeni, obiskati ali trdo nemške šole ali pa take, v katerih se otrokom le od daleč pokaže slovenski abece, sicer je pa ves pouk nespameten in da se otroci ne morejo nič naučiti, ako se poučujejo v jeziku, kterega ne razumejo. Po naročilu g. učnega ministra se je sicer šolski red nekoliko spremenil, toda v takem duhu, da nikakor ne more doseči tega, kar je minister želel. Upeljale so se tri slovenske ure, pa ne za vse slovenske otroke, ampak le za tiste, katerih stariši to želijo. Po drugih deželah je navada, da se otroci poučujejo v maternem jeziku, in stariši se prašajo, ali se smejo otroci učiti tudi drugega (nemškega) deželnega jezika. Na Koroškem je pa ravno narobe: otroci se poučujejo v tujem jeziku, svojega maternega jezika se pa smejo le potem učiti, ako stariši privolijo in to želijo. Tudi to je narobe, da so se slovenske ure postavile na konec pouka, in da morajo otroci zavoljo slovenščine, če se je hočejo učiti, tri ure na teden več v šoli ostati, kakor nemški otroci. Ker pa stariši otroke posebno po leti doma potrebujejo, zato nikakor niso veseli teh novih slovenskih ur. Naj tedaj g. učni minister vmes poseže in naj šole na Koroškem tako uredi, da se bodo slovenski otroci poučevali na podlagi slovenskega maternega jezika, da bo pa tudi nekaj ur odločenih za pouk v nemščini, ker ljudstvo želi, da se otroci nemščine naučijo.

Minister baron Gautsch je na te besede odgovarjal, da se mora on držati §. 6. šolske postave, ker ima učni jezik določevati deželna šolska oblast potem, ko je zaslišala tiste, ki šole uzdržujejo. To velja tudi za Koroško. Treba pa se je ozirati tudi na člen 19. državnih osnovalnih postav, ki zatrjujejo enakopravnost vseh narodov. Kdor se tedaj hoče na ta član sklicati, mora nastopiti pot

pritožbe. Tako se godi po vseh deželah; učna uprava potem reč preišče in reši. Proti razsodbi učne uprave se morejo prizadeti pritožiti še pri upravnem sodišču. Takih pritožb je bilo gledé slovenskih šol veliko došlo iz spodnje Štajerske in upravno sodišče je o njih razsojalo. Na ta način se je upeljala neka praksa (navada pri uredbi slovenskih šol), ki se na Štajerskem brez težav izvršuje. Iz Koroškega ste do zdaj dve pritožbi v razpravi, pa se niste mogli rešiti, ker ni vseh prilog. Za vse koroške šole se ne more dati enak ukaz, enaka uredba, ker so v raznih krajih različne razmere, in tudi ljudje niso povsod enakih mislij. Ako pa pridejo pritožbe in prošnje, se bo tudi za Koroško sodilo po obstoječih postavah. In če bi stranka ne bila zadovoljna z ministersko razsodbo, ima še zmirom pritožbo odprto do upravnega sodišča.

Tako je govoril minister.

Zdaj se pa praša, ali je njegov odgovor za nas dober ali slab? Nam se zdi, da je dober! Če smo njegove besede prav razumeli, hotel je reči: „Meni so roke vezane, posebno zdaj, ko Slovencev prijazna stranka nema več večine v državnem zboru, kajti v tem oziru se tudi na Poljake ni zanašati, ker oni ne marajo za enakopravnost, ki bi jo morali potem tudi Rusinom dati. Ko bi tedaj jaz zaukazal slovenski pouk za vse šole na slovenskem Koroškem, vzdignil se bo hud vihar nad mene, še celó iz Koroške same, koder gospodujejo nasprotniki Slovencev, v državnem zboru pa tudi ne najdem dosti močne podpore, ki bi me branila. Spravil bi s tem vlado v veliko zadrego, nazadnje bi moral svoj ukaz preklicati ali pa odstopiti. Eno kakor drugo bi bilo zelo sitno. Drugače pa je, če se pritožijo tiste občine, ki res same želijo slovensko šolo. Take se lahko sklicujejo na člen 19. državnih osnovalnih postav; stvar se mora po postavi razsoditi in jaz si lahko roke umijem, če bi me nemški liberalci prijel, rečem jim: kaj hočete, saj ste sami naredili člen 19.! Ako bi pa moji uradniki pri učnem ministerstvu stvar za vas Slovence neugodno rešili potem še ni treba obupati, ampak pritožite se na upravno sodišče, ki je take pritožbe že večkrat ugodno rešilo.“ — Tako bi bil minister govoril, ko bi smel odkrito govoriti. Mi vsaj smo njegove besede tako razumeli. Da nam je minister res hotel dati dober odgovor, to lahko spoznamo že iz tega, ker je kazal na izgled spodnjih Štajercev, ki so mnogo prošenj odposlali za slovenske šole in jih tudi dosegli. Zato je minister rekel: „tam se je upeljala praksa, da se jim

slovenske šole dovolijo". Hotel je reči: „Prositi tudi vi Korošci, kakor so Štajerci prosili, in bote ravno to dosegli.“

Gospod minister nam je tedaj čisto jasno pokazal pot, kaj nam je storiti: kjer koli želijo slovensko šolo, naj za njo prosijo pri učnem ministerstvu!

Dragi rodoljubi in Slovenci koroški! Vse drugo, kar vam je v tej zadevi vedeti treba, vam pové knjižica „Šole na Koroškem“. Naročite si to knjigo, ki jo slovenski rodoljubi dobijo zastonj pri g. V. Legatu v Mohorjevi tiskarni, in kedar ste knjižico prebrali, podajte se na delo ter skrbite za to, da se prošnja spiše. Več ko takih prošenj na ministerstvo pride, bolj bodo naši nasprotniki na laž postavljeni, in toliko prej se bo ministerstvo na nje oziralo.

Občinske volitve.

Letos bomo imeli na Koroškem spet občinske volitve. Da so tiste zelo imenitne tako v družbinskem, kakor v gospodarskem in v političnem pomenu, nam pač ne bo treba dokazovati. Ni vse eno, ali vladajo v domači občini domačini, ali tuji ljudje: z županom ali svetovalcem domačinom se zamore slovenski kmet lepo po domače zgovoriti; zamore mu potožiti svoje težave in našel bo prej usmiljenje, ko pri ošabnem tujcu, ki je navajen na slovenskega trpina gledati čez ramo in zarežati nad njim po nemško, ako ga tisti kaj upraša ali prosi. Ni vse eno, ali z občinskim premoženjem gospodari mož domače korenine, ki je sam kmet in ve, kako težko se denar pridela, ali pa kak ošaben tujec, ki zna sukati le pero in se malo zmeni za žulje kmetijskih rok; takemu se kmet ne bo smilil, in prav nič se ne bo obotavljal, povišati občinske doklade, naj bo že za šolo ali kako drugo reč, ki se njemu po njegovi liberalni t. j. gosposki pameti in navadi potrebna zdi. Ni vse eno, ali vladajo občino domači ljudje, ki branijo ne samo gospodarske koristi svojih sosedov, ampak tudi politične in národne pravice svojega ljudstva, ali pa če ukazujejo možje nemškutarji, ki se podpisujejo za nemške šole in nemško uradovanje, ki pri volitvah na to delajo, da zmaga Slovincem sovražna nemškutarska in liberalna stranka, ki duhovščino mrzi, cerkev zanemarja, slovenščini grob koplje in le na to dela, da bi bil kmet še bolj podložen mestnim gospodom.

Po tem, kar smo rekli, bi človek mislil, da bodo povsodi rajši katoliške, slovenske, domače, kmetске može volili za župane in odbornike. In vendar imamo na Koroškem le malo takih občin, ki bi bile popolnoma v naših slovenskih rokah. Veliko več je takih, da v njih kraljujejo nemškutarski liberalci in odpadniki; nekaj pa tudi takih, da župan ni tič ne miš, ampak vso oblast prepušča svojemu tajniku — učitelju, ki je večinoma zaklet nasprotnik slovenskih pravic, popolno orodje v rokah mestnih, nemških liberalcev. Zakaj pa imamo v mnogih krajih tako slabe občinske zastope? Uzroka sta dva: prvič ker se slovenski kmeti premalo zmenijo za volitve in liberalcem vse v rokah puščajo, drugič pa, ker občinski volilni red za naše koroške razmere ni ugoden. Imamo

namreč v deželi veliko tovarnen (fabrik), fužin, rudokopov in graščin, ki so vse v liberalnih, nemških rokah. Od teh gospodov živi mnogo revnega ljudstva, in še celó precej manjših posestnikov najde pri njih postranski zaslužek. Veliko je kočarjev (bajtarjev) in četrtgruntarjev (kajzarjev), ki ne morejo živeti od svojega posestva, toraj morajo pri fužinah, graščinah in tovarnah zaslužek iskati. Po občinskem volilnem redu pa imajo v tretjem volilnem razredu vsi taki volilno pravico, če tudi le nekaj krajcarjev davka plačajo. V nekaterih krajih volilno postavo (po naši misli nepravilno) še tako razlagajo, da smejo tudi ljudje iz tujih občin voliti, ako imajo v tej občini kako parcelo gozda (gore). Po največ krajih je tedaj tretji volilni red za Slovence zgubljen, ker v tem volijo večidel siromaki, ki so odvisni od liberalne gospode. V prvem razredu pa imajo bogatini večino, ki so skoraj povsod liberalci. Tako ostane neodvisnim slovenskim posestnikom samo drugi razred. Zato pa zmagojuje nasprotniki pri občinskih volitvah še v takih občinah, ki sicer za deželni in državni zbor volijo s katoliško-slovensko stranko. Kaj nam je tedaj treba storiti? Volilnega reda ne moremo sami prenameniti. Ampak delati moramo na to, da zmago pri volitvi tudi po sedanjem volilnem redu, kjer je le mogoče. Ako je v prvem razredu več slovenskih posestnikov, ko nasprotnikov, potem ni drugega treba, kakor jih vse na noge vzdigniti, da grejo k volitvi, in če je zmaga v prvem in drugem razredu, potem je tako dobro, naj že volijo kočarji, kakor hočejo. Ako pa v prvem razredu ni upanja do zmage, potem je treba agitacijo razpeti na tretji razred. Kdo sme voliti sam, in kdo s pooblastilom, to najdete vse v „Političnem katekizmu“. Naj se toraj tudi Slovenci potrudijo za pooblastila, kakor so to do zdaj nasprotniki znali; sploh pa naj gledajo, da bodo vsi naši volilci prišli, da nobeden doma ne ostane, da nasprotniki nobenega ne pregovorijo. Volitev je vojska, in kakor vojska ni brez truda in težave, brez sitnosti in jeze, tako se teh rečij tudi pri volitvah ne izognemo. Ko bi na volitvi ne bilo nič imenitnega, ko bi bilo vse eno, naj zmaga ta ali ona stranka, kakor nekteri iz naših mislijo, zakaj se pa nasprotniki toliko potrudijo za zmago? Že iz tega bi naši lahko spoznali, da je volitev imenitna reč. Slovenskim volilcem pa tudi priporočamo, naj se ne dajo premoti z obljubami. Sedaj se Vam bodo nasprotniki pričeli dobrikati; obljubovali Vam bodo zlate gradove, potem pa, ako jih bode izvolili, ne bodo se brigali za Vas ampak delali bodo v prvi vrsti za svoje koristi v Vašo škodo. Že marsikje so se za ušesi praskali, ko so slabo volili in si izbrali slabe gospodarje; po toči zvoniti pa nič ne pomaga; boljši je, poprej se nekoliko potruditi, dobro voliti in škodo zabraniti.

Nič lepšega ni, kakor če sta župnik in župan enih mislij in enega srca; tam gre vse tako lepo in gladko, brez vseh preprirov, po pravici in poštenosti; tudi pri drugih volitvah so potem vsi ene misli in ni nobenih preprirov. Volite tedaj katoliške odbornike in katoliškega župana, potem bota župan in župnik enega srca. Taka občina bo mirna in srečna.

Zlata knjiga

ali imenik volilnih mož, ki so pri zadnjih državno-zborskih volitvah na Koroškem dné 5. sušca 1891 srčno in neustrašeno glasovali s slovensko-katoliško stranko.

I. Volilni okraj Velikovec-Celovec.

Občina Tolsti Vrh: Jožef Pogačnik, župnik; Dominik Kotnik, župan; France Kogelnik, Martin Večko, Janez Močilnik.

Št. Daniel: J. Rakeb, župnik; Dan. Ranc.

Prevalje: Dr. Anton Müller, župnik; Franc Lečnik, Miha Libniz, Lavoslav Navodnik, Anton Močilnik, Franc Broman, Janez Božank, Janez Herman, Boštjan Božank, Josip Žaže, G. Podlesnik.

Črna: Vekoslav Božič, Vekoslav Srebre, Fr. Stopar, Tomaž Šepulj.

Libeliče: Vinko Glinik, Martin Kralj, Jak. Hlevnik, Jožef Zechner, Vid Lipnik.

Blato: Jožef Škerbinec, župnik; Voltež Boženk, župan; Jur Reš, Gašper Kumar.

Libuče: Tomaž Starej, Jernej Črnko, Pavel Podrečnik, Peter Pečnik.

Švabek. Jakob Mihev.

Bistrica-Šmihel: Voltež Šumah, župnik; Andrej Kuhar, Jur Rudolf, Janez Žagar, Pavel Riedl, Janez Miler.

Globasnica: Anton Gabron, provizor; Jan. Jekelj, Filip Branšek.

Doberla ves: Janez Šumah, Jože Lipuš, Gregor Jamar, Luka Toplič, Luka Oraš, Lovro Zablachan.

Žitara ves: Blaž Pirovec, Andrej Božič, Vid Volavčnik, Jakob Škrutelj.

Rikarja ves: Jan. Boštjančič, župnik; Jože Havbič, Franc Kovač.

Št. Kancijan: Vekoslav Ledvinko, župnik; Anton Eberwein, Anton Marolt.

Galicija: Jože Bedenk, Jože Urank.

Bela: Jur Traven, župnik; Ernest Zupanec, Jože Kunet, Fil. Pasterk, Jurij Zadolšek, A. Mubi.

Jezersko: Vatroslav Muri, Jurij Šenk.

Ovbre: J. Glančnik.

Grebén: Jožef Meierhofer.

Djekše: Andrej Brežan, župnik; Miha Ladnik, župan; Janez Pečarnik, Matija Jörg.

Velikovška okolica: Ant. Keznar, župnik; Tomaž Novak.

Šmarjeta-Važenberk: Franc Premru, provizor; Matej Škofič, Franc Mežnar, Voltež Gross, Jakob Kriegl.

Tinje: Pavel Kresman, Voltež Bedenk.

Medgorje: Josip Fric, provizor.

Radise: Janez Vidovic, župnik; Jan. Korpič, župan.

Vetrinje: Ignacij Fric, Andrej Koban, Voltež Jesenko.

Žihpolje: Š. Čemer, župnik; Mat. Šervicelj.

Kotmara ves: Matija Prosekar, T. Koban, Janez Štih.

Hodiše: Tomaž Robas, Ignacij Weis, Aleš Paul, Jože Niendler.

Bilčoves: Rupert Krušič, Janez Jakopič.

Vesica: Primož Šelander.

Škofiče: Voltež Primožič, župnik; Jože Tof, župan; Jože Krnjak.

II. Volilni okraj Beljak.

Šmarjeta Rožna: Luka Boltij, Janez Božič, Gašper Kelih.

Sele: Janez Lubej, župnik; Jernej Jagovec, Janez Ogriz.

Svetna ves: Janez Šimonič, župnik; Martin Štih, župan.

Bistrica-Sveče: Janez Šuster, župnik; Fr. Einspieler, Janez Fajnik, Jurij Fajnik.

Št. Jakob: Andrej Aplen, župnik; Jože Janežič, Matej Nagele, Franc Kobentar, Jakob Serajnik, Janez Serajnik.

Rožek: Janez Godec, župnik; Janez Gajler, Anton Kravžar, Janez Hafner.

Loga ves: Vrban Urabelj; Janez Črnic, Jur Petavar, Jože Mooswieser.

Gozdanje: Ožbalt Greile, Jakob Kuchling, Rupert Weber.

Bekštanj: Miha Bielič, Janez Lapuš, Jan. Mikl, Karol Mikl, Šiman Eichholzer, Luka Žalnik, Jakob Zimčič, Šiman Ožgan.

Bistrica-Strajaves: Janez Šnabl, Jože Katnik, Tomaž Šnabl, Marka Kaiser, Janez Hebajn.

Žabnice: Luka Fruhstuck, župan; Janez Ehrlich.

Lipalja ves: Lorenc Kovač.

III. Volilni okraj Št. Mohor-Špital.

Brdo: Franc Grafenauer, Matej Jank, Jože Cvik, Vinko Cvik.

Šteben: Fr. Katnik, župnik; Matej Drumelj, župan; Jernej Lekš, Anton Milovnik, And. Madrič.

To so tisti možje, ki so bili po hudi volilni vojski izvoljeni za naše zaupne može in so tudi srčno oddali svoje glasove; nobeden iz njih se ni izneveril naši zastavi, zato so vredni, da jim še z naprej izkažete svoje zaupanje pri občinskih, deželnih in državnih volitvah. Ne obupajmo, z enim mahom drevo ne pade; pri bodočih volitvah pojde že bolje!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Družba za češčenje sv. Rešnjega Telesa.) Mil. g. knezoškof so č. g. P. O. B. dr. Al. Cigoja, profesorja bogoslovja, imenovali kot vodjo družbe vednega češčenja presv. Rešnjega Telesa in priskrbovanja cerkvene oprave za Krško škofijo. Letna poročila se bodo odslej tiskala tudi v slovenskem jeziku. Zato so Slovenci uljudno povabljeni, naj to lepo družbo tudi z naprej radi podpirajo in kot udje k njej pristopajo.

Od Stražišča pri Celovcu. (Veselica Kotmirske podružnice sv. Cirila in Metoda.) Veselo je bilo pri Podstražišniku na lepo nedeljo (31. maja), ko je tam Kotmirska podružnica zborovala. Krasno vreme dovoljevalo je, da smo sedeli na lepem senčnatem vrtu te prijazne slovenske gostilnice. Kot zastopniki pri glavni skupščini so bili voljeni gg. Ignac Bric, Jakob Hedenik in Franc Koban. Po končanem sporedu so nas razveseljevali brzni Prosekarjevi fantje (bratje znanega rodoljuba) z igranjem na citre in na harmoniko. Vse je bilo dobre volje; ljudstva iz okolice mnogo, le Žihpoljcev je bilo takrat malo. Zadržalo jih je neko ženitovanje. Zahvalimo vse, ki so k veselici kaj pripomogli, posebno predsednika podružnice

g. Prosekarja (Razaja) in njegove brate. Da se kmalu spet vidimo!

Iz Porač pri Jezeru. (Novo cerkev dobimo!) Dne 20. maja bilo je Poraško ali Poreško „mesto“ vse ozaljšano z zelenjem, slavoloki in zastavami. Pripeljali so se namreč mil. g. knezoškof, da bi slovesno blagoslovili vogelni kamen za novo cerkev in zvonik v Porečah. To je res potrebno, kajti naš kraj raste od leta do leta zaradi obilnih tujcev in naša cerkevica je postala že pretesna. Slavnosti se je udeležil tudi g. deželni predsednik kot namestnik cerkvenega patrona. Ljudstva je bilo mnogo, posebno iz Poreške fare, potem tuja gospôda, šolarji, požarna straža itd. Mil. g. knezoškof so vogelni kamen blagoslovili, v kterega se je v bakreni posodici položilo več vrst kovane denarja; viši pastir so poslušalce tudi lepo ogovorili in jim poklicali v spomin darežljivo Magdaleno. — Stavba, v italijanskem slogu, bo prišla na 11.000 gld. To je sicer precej, pa nekteri, med njimi tudi domači g. župnik, so podarili po tisočakah, in če bogata gospa Lemiš pri taki volji ostane, kakoršno zdaj kaže, potem se bo ta denar lahko nabral.

Iz Rožne doline. (Kresovi na čast sv. Cirila in Metoda.) Hitro mine čas, in kmalu se bo spet približal 5. dan julija, god slovenskih aposteljev sv. Cirila in Metoda. Koroški Slovenci smo se že navadili, da na predvečer tega godu zažigamo po naših gorah kresove, da počastimo oba svetnika, ki sta Slovanom prinesla luč sv. vere, in da tudi nasprotnikom pokažemo, da smo še tukaj, da se ne podamo brezvercem in odpadnikom, ampak da hočemo kakor sveta brata zmirom visoko spoštovati katoliško vero in slovensko besedo. To je pomen Ciril-Metodovih kresov; zato upamo, da se ne bodo nikoli več opustili, ampak vedno bolj udomačili.

Iz Beljaške okolice. (Poročilo o podružničnem shodu v Štebnju pri Maloščah dne 24. maja 1891.) Hitro po popoldanski Božji službi začeli so se zbirati udje podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico v jako obilnem številu na lepo okrašenem Lavtižarjevem vrtu. Praznično bila je napravljena Štebenjska vas; pri vходу bil je napravljen lep slavolok z napisom: „Dobro došli!“ Na cerkvenem stolpu in na nekterih hišah vihralo je več lepih zastav; med njimi je bila tudi ena cesarska in ena slovenska. Pri tem shodu počastili so nas, kakor je bilo naznanjeno, blag. gosp. dr. Jožef Vošnjak, g. učitelj Žirovnik in štiri gospodje pevci iz Ljubljane. Prišel je tudi gospod c. k. vladni komisar iz Beljaka. Okoli pol štirih je načelnik vse pričujejoče kratko in pristréno pozdravil in predstavil g. c. k. vladnega komisarja ter g. dr. J. Vošnjaka kot zastopnika slavne glavne družbe sv. Cirila in Metoda iz Ljubljane, zbranim poslušalcem, kterih je bilo nad 400. Za tem je govoril g. dr. J. Vošnjak, ki nas je z lahko razumljivimi besedami lepo in temeljito poučeval o gospodarstvu in o šoli. Potem je govoril g. učitelj Žirovnik iz Št. Vida nad Ljubljano o sadjereji jako glasno, čistodoneče, lahko razumljivo in ob enem tudi tako šaljivo, da je med poslušalci mnogo smeha napravil. Mnogo lepih nauk smo si od tega gospoda zapomnili in prosili bi, naj gosp. govornik priobči svoj izvrsten govor v „Miru“. Jako pouč-

ljiva in vesela igra „Svoji k svojim“, ktero so predstavljali kmetski igralci, igrala se je v splošno zadovoljnost vseh poslušalcev izvrstno. Od mnogih udov se je slišala želja, da bi se ta igra še pri več prilikah predstavljala. Nadalje je govoril tudi č. g. Gregor Einspieler, župnik in deželni poslanec, o šolah na Koroškem. Poučeval nas je, kako naj se potegujemo za svoje pravice, kako in kje naj prosimo, da dobimo šole po naši želji, kterih nam naši nasprotniki ne privoščijo. — Med posameznimi govori razveseljevali so nas Ljubljanski pevci (gospodje: Bajec, Štamcar, Vidmar in Zalaznik), s krasnim petjem umetnih slovenskih pesnij. Po končanem zborovanju smo imeli prosto zabavo pri zelo postrežljivem gostilničarju Müllerju do 10. ure zvečer, kjer so nas tudi Loški pevci z lepimi domačimi pesnimi prav lepo kratkočasil.

Podpisano načelnštvo šteje si v svojo dolžnost, da izreka v svojem in v imenu vseh udeležencev slavn. vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, ki je, kakor pri vsakej priložnosti, tudi sedaj pokazalo, da smo mu pri srečanju koroški trpini; blagemu gosp. dr. Vošnjaku, ki je žrtvoval mnogo časa in truda, da povelja naš shod; blagemu g. J. Žirovniku za izborni njegov poučni govor; gospodom pevcem iz Ljubljane in vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli, da je postal naš shod tako sijajen, najiskrenejšo zahvalo. Prepričanje, da ste poučevali brate svoje, kterim se razun v cerkvi nikjer ne privošči pouk v maternem jeziku in da ste v marsikterem srečvzbudili iskro domovinske ljubezni, in narodne zavesti, bodi vam v zadoščenje; vsegamogočni Bog pa, ki čuje tudi nad trpino, naj vam povrne vse stroške, skrbi, ves trud in sploh vse, kar žrtvujete za nas tako zatirane koroške Slovence! Ob enem vas pa lepo prosimo, da nam blagovolite isto naklonjenost kakor do sedaj ohraniti tudi v prihodnje.

Načelnštvo podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico, v Št. Lenartu pri sedmih studencih, dne 31. maja 1891.

Matija Wutti, p. d. Pajovec,
kmet in načelnik „podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“.

Od spodnje Zile. (Podpirajmo slovenske visokošolce.) Vedno se toži pri nas, da nemamo dovolj uradnikov, ki bi znali slovensko in nam dopisovali v našem jeziku. Zakaj pa jih manjka? Ker so Slovenci prerevni, da bi pošiljali svoje sinove na više šole na Dunaju in v Gradcu; posebno koroških Slovencev prav malo študira na višjih šolah. Če hočemo kedaj imeti domačih, slovenskih uradnikov, moramo bolj pridno podpirati slovenske visokošolce. V Gradcu obstoji že dolgo podporno društvo za slovenske velikošolce, pa ima le pičlo denarja za razdelitev. Tudi na Dunaju se je pred par leti ustanovilo društvo za podporo slovenskih dijakov. Iz drugih krajev pride še precej podpore, iz slovenske Koroške pa se je le en sam gospod za stalnega podpornika podpisal. To ni častno za nas Korošce. Res je, da imajo koroški rodoljubi na vse strani velike stroške in jim naklada ljubezen do svojega národa leto za letom ogromni národni davek, in to je ravno uzrok, da se nekteri obotavljajo, podpirati še visokošolce, ker tisti prihajajo domov navadno kot liberalci, brezverci in sovražniki du-

hovščine. Pa tega niso sami krivi, ampak duh, ki veje v naših časih po vseučiliščih. V Švici, na Francoskem, v Belgiji, Ameriki in tudi v Nemčiji se že obrača na bolje, mladi študenti posvetnega stanu se bolj in bolj poprijemajo katoliške vere. Upajmo, da ta dobri veter tudi k nam v katoliško Avstrijo kmalu pripiha!

Od sv. Višarij. Na god Kristusovega vnebohoda začela se je spet Božja pot na sv. Višarje. Navadne procesije, ki pridejo vsako leto o binkošti, so bile nekaj manjše ko druge leta; najbrž so se ljudje zbalii snega in slabega pota. Pa snega ni več in pot na goro je prav dobra. Zato, predragi romarji iz slovenskih krajev, le prihajajte v obilnem številu k Mariji na Višarje.

Iz Pliberske okolice. Prečastito Krško knezofijstvo je s pismom od 13. aprila 1891 sprožilo željo, naj bi se tristoletnica sv. Alojzija, koja je letos, po vsej škofiji kolikor mogoče dostojno in praznično obhajala, naj bi angeljski mladenci, katerega spomin je večni, sprosil toliko potrebne in zaželjene verske šole; mladini pa, ki je vsled slabe izgoje po večem malopridna in razposajena, poboljšanje življenja. Ker je bilo na Koroškem do zdaj vse tiho o tem, kaj nameravajo vestni domoljubi storiti, da se Alojzijevo leto spodobno in uspešno praznuje, naj bo detoljubu v Podjunskej dolini dovoljeno, da opozori vse krščanske detoljube, posebno gg. katehete, na priprave, koje se snujejo v Ljubljani, naj bi se letošnja slovesnost v čast sv. Alojziju tako vravnala, da bi bila osobito za mlada srca obilne in stalne koristi. Kdor se želi o tem kaj bolj poučiti, naj si naroči „Detoljuba“, in naj blagovoli pristopiti katoliškemu društvu detoljubov, katerega blagi in glavni namen je, izrežati mladino v krščansko-katoliškem duhu.

Iz Ljubljane. (Banka „Slavija“) razposilja ravnokar računski sklep za leto 1890. Iz obširnega poročila, kteremu so pridodajani jako pregledno sestavljeni računi, posnemamo sledeče številke: Koncem leta 1890. bilo je veljavnih: na življenje 31.133 zavarovalnih pogodb za kapital 21.759.439 gld., in na požar 186.464 zavarovalnih pogodb za kapital 193.793.247 gld. Zavarovalnine prejela je banka 1.691.894 gld. 70 kr., tedaj toliko, da se more vzporejati z vsako domačo, pa tudi inozemsko zavarovalnico. Kar se zlasti tiče vzajemnih zavarovalnic, naglasiti je, da je banka „Slavija“ v 22 letih prekosila vse sorodne jej zavode, dasi nekteri poslujejo že po petdeset let in še več. — Členom vzajemnih zavarovalnih društev izplačala je „Slavija“ vlani 1.008.291 gld. 76 kr. Fondi njeni znašajo okroglo šest milijonov goldinarjev. Čistega dobička ostalo je 109.641 gld. 36 kr., iz katerega se bode 14.867 gld. 83 kr. porabilo za to, da se plača onim členom življenskega oddelka, ki že pet let plačujejo zavarovalnino, 10% dividende; ostanek pa pridodajal rezervnim fondom. — Jako lepo skrbi banka „Slavija“ za svoje uradnike in zastopnike, ker jim je ustanovila posebni pokojninski zalogi, kterih prva ima že 186.430 gld. 55 kr., druga pa 101.662 gld. 90 kr. premoženja. — Za škode plačala je „Slavija“ v 22 letih svojega obstoja lepo svoto 18.245.999 gld. 82 kr. — To je v resnici uspešno poslovanje, na katerem je čestitati vestnej upravi. Gledé na te uspehe pa so po vsej pravici

graje vredni oni rodoljubi, ki vsled kakoršnih koli predsodkov dajo prednost tujim, mnogokrat celo inozemskim zavodom pred domačo „Slavijo“. Da, da; Izraz „svoji k svojim!“ imamo radi na jeziku; v dejanstvenosti pa se navadno ne menimo zanj.

Iz Št. Luiza v severni Ameriki. (Raznosterosti.) Ker bivam že dolgo v Ameriki, sem slovenščino že nekoliko pozabil. Dostikrat najdem v „Miru“ kako besedo, ki je ne razumem. Seveda imam kot rojen koroški Slovenec tudi slabo podlago, kajti naš materni jezik se je v koroških šolah vedno zanemarjal. Zdaj se pa vedno bolj zanimam za slovenščino in sem vesel, če se spomnim na kako besedo, o kateri sem mislil, da sem jo že pozabil. Koroških Slovencev tukaj ni; pa Kranjcev je že nekaj, toda oni se bodo čisto pozgubili, ker se poprimejo radi angleškega ali nemškega jezika in dostikrat še od katoliške vere odstopijo. Nasprotno pa se morajo pohvaliti naši češki bratje, ki imajo v Ameriki mnogo lastnih občin in cerkev, pa tudi čeških šol, in kakor sami zvesti ostanejo katoliški veri in češki narodnosti, tako skrbijo tudi za svoje otroke, da se jim te svetinje ohranijo. O kaki slovenski občini pa še nisem nič slišal, morda je koja v Minezoti, kajti čujem, da je tam mnogo Slovencev. Ker sem doma iz Celovške okolice, me je zanimalo, kar ste pisali o nekem Kirschnerju. Če je to Razajev sin iz Žihpolj (tako je! — Op. ured.), potem naj ga bo sram, da je postal tak odpadnik! Ko bi bil jaz še na Koroškem in bi bil tam kmet, smete mi verjeti, da bi bil zvest Slovenec, pa tudi „konservativni“ katoličan. Toliko sem po svetu že spoznal, da človek brez vere nič ne velja; kdor se pa svoje matrne besede sramuje, tudi ni dosti prida. F. T.—č.

Kaj dela politika.

V državnem zboru delajo zdaj največ odseki. V legitimacijskem odseku, ki preiskuje volitve, so vsi te misli, da se mora volitev isterskega Laha Vergottinija zavreči, ker je bila čisto nepostavna. — V proračunskem odseku govori za Slovence prof. Šuklje. On je tirjal, naj se na visokih šolah v Gradcu nastavi poseben profesor za slovenščino. Minister Gautsch je rekel, da temu ni nasproten, ako se oglasi za to sposoben mož. Tudi je Šuklje tirjal, naj se nekaj predmetov na pravnej fakulteti v Gradcu predava tudi v slovenščini. Temu je minister nasprotoval, češ, da ni zmožnih profesorjev. Nadalje je Šuklje tirjal slovenske paralelke na latinskih šolah v Celju in Gorici, pa hrvaško spodnjo gimnazijo v Pazinu. Minister ni hotel nič obljubiti. Kako se je Šuklje potegnil za slovenske šole na Koroškem, povemo v posebnem članku. Tudi je izrekel željo, naj bi vlada prevzela izsuševanje ljubljanskega močvirja. Poljedelski minister je rekel, da ne more nič obljubiti, dokler se ne zvišajo državni doneski za zboljšanje zemljišč, kar vlada želi, kakor je povedala v prestolnem govoru. — Češka poslanca Herold in Kajzl sta se potegnili za to, naj bi se ustava razširila in pravice dežel pomnožile, ter naj se upelje češki notranji uradni jezik (da bi si tudi uradnike med seboj po češko dopisovale v čeških

krajih). Grof Taaffe je nekako pikro (nevoljno, zbadljivo) odgovoril, da ni njegova naloga, ustavne pravice razširjati, ampak obstoječo ustavo utrjevati. Deželni pravici on ne more pomnožiti, dokler se ne dožene sprava med narodi (v tem ima Taaffe prav, kajti brez sprave bi močnejši narodi po deželah le deželne pravice zlorabili v stiskanje slabejših narodov). Da bi se pa češčina rabila kot notranji uradni jezik, tega on ne more dovoliti, kolikor tudi je sicer pripravljen, spoštovati pravice strank v zunanjem uradovanju. — Ta odgovor je hud udarec za Mladočehe, pa sploh za vse Čehe in tudi za druge Slovane, ker nam priča, da se Taaffejeva vlada vedno bolj nagiba k nemško-liberalni stranki. Zakaj je Taaffe na Mladočehe tako jezen, to je dal sam zastopiti, ker je rekel, da se bo slej kakor prej poganjal za spravo na Češkem. Jezi ga, da so mu Mladočehi spravo pokvarili in zato trka s peto na tla in pravi, da hoče spravo vendar le dognati. Tega pa Taaffe ne more, ako češki narod ne privoli. — Poslanec dr. Ferjančič je predložil zbornici postavo o premembni volilnega reda na Koroškem. Bog daj, da bi imel vdrugič več sreče s tem predlogom, ko prvič! — Levičarji so stavili predlog za delavske zbornice, slovenski poslanec dr. Gregorec pa za kmetijske zbornice. — Štajerski katoliški shod v Gradcu se je v dneh 2., 3. in 4. junija dobro obnesel. Več poročamo prihodnjic. — Pri mestnih volitvah v Gorici je v 2. in 3. razredu zmagala slovensko-konservativna stranka. Slava! — Na Dunaju je bil te dni zbran mednarodni poštni zbor. K poštni zvezi so zdaj pristopili tudi Avstralci.

Zelo imenitna je okrožnica sv. Očeta o delavskem vprašanju, ki se je te dni razposlala iz Rima po vsem katoliškem svetu. Sv. Oče podali so nam v tem pismu mnogo lepih naukov, po katerih se nam je ravnati, kedar pride v razgovor prepir med gospodarjem in delavcem. Oni grajajo tiste delavce, ki hočejo ves red prekeniti in pravico do osebne lastnine odpraviti. S tem bi delavci le sami sebi krivico storili, ker bi sebi in svojim potomcem odrekli pravico do premoženja in samostojnosti, kar si tudi delavec lahko pridobi s pridnostjo in varčnostjo. Grajajo pa tudi gospodarje, ki gledajo le na svoj dobiček in se ne zmejnijo za telesne in dušne potrebe svojih podložnih. Povdarjajo, da se mir med gospodarji in delavci ne bo dosegl, ako se bo skušal doseči brez katoliške cerkve; prav ona je poklicana, da pri tem posreduje. Pa tudi država mora vmes poseči, da brani pravice slabjšega, da delavcev ne pusti stiskati ne s prepričlo plačo, ne s predolgim delom in odtegotovanjem nedeljskega počitka. Gospodarji in delavci naj živijo med seboj v bratski ljubezni. Država pa naj ne ovira, ampak naj pospešuje delavske družbe, s katerimi skušajo sami sebi na noge pomagati. — Portugalsci so dobili nove ministre. — Med Švedi in Norvegi je neka napetost, ker je švedski minister Norvegom z oboroženo močjo zažugal. — Angleži mislijo Egipt stalno obdržati v svoji posesti in tam upeljati angleške šole. Do zdaj so bile šole v Egiptu večidel francoske. Da Angleži mislijo na Egipt, o tem nihče ne dvomi; vprašanje je le, kaj poredko druge države?

Gospodarske stvari.

Nekoliko o nastilu.

Nastila potrebuje se veliko pri kmetiji, in zato mora gospodar vedno skrbeti, da ga za domačo potrebo ne zmanjka. Dozdaj je kmet dobival nastila, kolikor ga je le potreboval v gozdu in tudi v prihodnje ga bode dobival v njem, pa vprašanje je, ali ga bo tudi zadosti dobival.

Po mnogih izkušnjah so postavili v gozdnih rečeh učeni možje to pravilo, da se nastil le vsako leto na enem in istem prostoru sme dobivati; če se jemlje nastil bolj pogostoma, škoduje gozdu, ker se drevje v rasti zadržuje, posebno če se grabi z železnimi grabljami. Drevje potrebuje namreč za rast gnoja, kakor žito in druge rastline; brez gnoja raste drevje zanikrno, kakor žito na njivi, ktera ni pognojena. Gnoj pa se nareja v gozdu le iz nastila, kateri, če nekaj časa na mestu leži, segnije, in s tem gnili nastilom se drevju gnoji. Če se nastil jemlje pregosto iz gozda, ne utegne segniti, in drevje ne dobiva redilnega gnoja. Pri pogostem grabljenju se pa tudi nekoliko zemlje izgrabi, korenike pridejo na vrh zemlje, rast drevesna je medla, in naposled se drevje začne sušiti. V take gozde se rad knaver vgnezdí, in zaležejo se gosnice; če pa pride nad gozd ta nadloga, ne ostane nič drugega, nego posekati ga. Če pa hočeš imeti gozd, moraš, hočeš ali nočeš, jemati nastila iz njega le po malem, to je, ne vsako leto na enem in istem prostoru.

Gledati mora torej vsak gospodar, da si planjave zasadi z drevjem in jih tako premeni v gozd. Tako po planjavah ne bo rastle praprota, vresje in druge rastline, ki rabijo zdaj v nastil.

Kaj bo po tem takem začeti gospodarju?

Strehe pri hiši in poslopjih moral bo kriti z opekami, a slamo, ki jo je deval dozdaj na nje, polagal naj bo pod živino.

Od starih hoj in smrek, ktere pridejo kmalu na vrsto sekiri, sekal naj bo veje za nastil, kar se do polovice drevesne visokosti brez škode zgodi; sekati bo moral veje od mlajših dreves, pa le do tretjega dela visokosti, ne pa do vrha, kakor je dozdaj delal s smrekami in hojami.

Če si zasadi okoli vrtov, senožeti, potov in njiv živ plot, tudi on mu bo nekoliko pripomogel k nastilu. Če si naseje ali zasadi mlad gozd, moral ga bo trebiti, da bo bolje rasel, in tako bo spet dobival nastila.

„Kmet.“

Za pouk in kratek čas.

Faragit, mladi suženj.

(Dalje.)

Nekega dne smo zapustili Tombuktu; gnali so me z drugimi sužnji na človeški sejm, ki je bil sredi puščave, in tam sem bil spet prodan. Moral sem z novim gospodarjem na daljno pot; treba je bilo mnogo hoditi in bil sem še le osem let star. Ko sem bil že utrujen in me šibke noge niso mogle več nositi, prišli so me bičati. Ko pa že nič več nisem mogel, zavezali so me v vrečo, ktero so velblodu na hrbet naložili, da me je nosil. V tej vreči malo da se nisem zadušil, in vsi udje so mi bili zviti in pretegnjeni. Slednjič smo prišli

do nekega zlo mogočnega kralja, kjer sem bil zopet, zdaj že vtretjič, prodan. Nas petero je kupil kralj za enega velbloda. Ta kralj, ki je bil zelo hudooben, je imel več sto sužnjev in mnogo žen. Peljali so nas pred njegov šotor. On nas je vsacega posebej izpraševal. Tudi je moral vsak usta odpreti, da je videl, če imamo zdrave zobe, in oglel dal si je naše roke in noge, če so dovolj močne. Potem nam je ukazal iti iz šotora in naredil je zelo mračen obraz. Bal sem se in mislil, da nas bo začel jesti. Potem se je vsedel pred šotor; tri žene so držale solnčnike nad njegovo glavo, da so mu senco delale, štiri žene pa so stale za njim. Zdaj so pripeljali pred kralja trideset sužnjev, moških, ženskih in otrok; ti nesrečneži so bili namenjeni, da se darujejo bogovom. Drugi sužnji so prišli, da vidijo to človeško mesnico. Pridejo tudi velikaši in dvorniki, se približajo kraljevemu šotoru do dvajset korakov in se vržejo pred njim na kolena. Kdor je imel kralju kaj povedati, je najprej zemljo poljubil, in potem je eni od kraljevih žen na uho povedal, ona je povedala kralju, in njegov odgovor je potem spet dvorniku na uho povedala. Zdaj se je začelo darovanje. Prvi je bil na vrsti nek suženj okoli 50 let star. Bil je zelo trdne duše: zvezali so mu roke na hrbtu in ga posadili na neki stol, pa on ni kazal nobenega straha in nobene žalosti. Pristopil je rabelj in govoril nad njim neke skrivnostne besede, potem pa mu je z enim mahom odsekal glavo. Glavo so prinesli kralju. Ta jo je sunil z nogo, in potem so glavo na strani poleg kralja na tla položili. Truplo so pustili nekaj časa ležati, da je kri odtekla, potem so ga odnesli na določeno mesto bližnjega travnika. Kralj se je zdaj vzdignil, pomočil svojo roko v kri in si potem prste obliznil.

Trideset mojih tovaršev je bilo na tak način zaporedoma umorjenih. Njih glave so po vrsti položili zraven kralja na tla. Ko je bilo to klanje končano, nas je kralj grdo pogledal in nam rekel: „Ali me ne bote vsi ubogali, čaka vas ista osoda. Iz vaših glav si bom naredil svoj prestol (tron).“ Potem nas je pustil bičati in odpeljati.

Pri tem rodu sem veliko prestal. Ko sem bil že toliko utrujen, da nisem mogel več delati, so me topli z bičem ali jermenom, na kterege so bili vozili narejeni. Moja jed je bila: ostanki, kosti, dateljni, ki sem jih sam nakradel, pa malo plesnjive moke z vodo. Tako sem živel kakih šest mesecev, dokler nisem bil večtrtič prodan Arabcem, ki so me pa ravno tako mučili. Po končanem človeškem sejmu sem moral z groznimi težavami hoditi za karavano po puščavi. Po celi poti nismo družega videli, ko mrtve zamorce tam po pesku ležati, ene že čisto izsušene, druge pa še gnjijoče. To so bili sužnji, ki so jih Arabci med potjo pobili. Jaz še nisem prav vedel, kaj je smrt; mislil sem, če Arabci kakega zamorca ubijejo, da prav trdo zaspi, potem pa se spet zbudi. Ko sem pa te gnjijoče trupla in te človeške kostnjake videl, začel sem se bati in spoznal sem, da je to žalostno, če je kdo ubit. Imel sem še le osem let, pa vsaki dan so mi pretili s smrtjo, če bi ne ubogal.

To bart nas je bilo nad sto črnih sužnjev. Hodili smo pa tako za svojimi gospodarji skozi puščavo: možki, ženske, otroci, vsak je imel svoj opravek; vsak je imel nekaj živine za goniti, ali

pa so mu kaj naložili, da je moral nositi. Črede, ki smo jih gonili, pa so bile sestavljene iz koz in ovec. Tudi nekaj velblodov so morali sužnji voditi. Ubogi zamorci so morali zelo paziti, da so svojo nalogo natančno izvršili: ako čreda ni dosti hitro naprej šla, ni bila tepena živina, ampak zamorec. Če se je kaka ovca ali koza zgubila, tepel je Arabec sužnja tako dolgo, dokler se ni sam naveličal.

Pri naši karavani so bili sužnji razdeljeni na tolpe. Vsaka tolpa je štela 40 do 50 zamorcev vsake starosti in vsacega spola iz vseh rodov osrednje Afrike. Stopali smo po vrsti drug za drugim. Ako so zamorci hoteli ubežati ali se upreti, ravnalo se je z njimi na sledeč način: Vsaki suženj je dobil močen, železen obroč okoli vrata, na te zavratnice je bila priklenjena železna veriga, tako da so bili vsi zvezani med seboj. Veriga je sužnje silila, da so vsi enakomerno korakali, ter jim branila bežati. Kedar se ne mudi, hodi tolpa počasi in se ravna po najstarejših in najslabejših; kedar se pa Arabcem mudi, pretepajo sužnje z biči in bikovimi scali, da hitreje stopajo. Kako žalostno je takrat gledati starčke in bolnike! Oni se obešijo na svoje nesrečne tovariše, da jih morajo tisti nositi, in kedar tolpa za eno minuto obstoji, da k sapi pride, obvisijo nekteri kakor mrtvi na verigi, na katero so priklenjeni z vratnim obročom. Grozni prizori se vidijo v teh minutah počitka. Če ubogi zamorec obnemo, ga tepejo brez prenehanja. Kedar ga pa le ne morajo več spraviti na noge, odvežejo ga, mu odsekajo glavo in ga pusté ležati, ostala tolpa pa mora svojo pot nadaljevati.

V puščavi sem tudi videl, kako Arabci igrajo svojo „fantazijo“ in kako ropajo po zamorskih vaseh. „Fantazija“ je igra, ki predstavlja vojsko. Takrat se mnogo strelja in Arabci temu pravijo, da pustijo „smodnik govoriti“. Sedijo na konjih in dirjajo hitro čez nezmerno puščavo; pri tem mahajo s puškami, jih mečejo kviško v zrak, in v tem hipu, ko jih spet vjamejo, sprožijo petelin, da puška ustreli. Jaz nisem prej puške videl, zato sem se kar tresel pri tem pokanju, mislil sem, da so Arabci dobili blisk in grom iz nebes, da z njim nas trpinčijo in morijo.

(Dalje sledi.)

Smešničar.

Prvi general: „Kaj bi bilo storiti, da bi vojaki rajši v vojsko šli?“

Drugi general: „Dajmo jih vse poženiti, potem bodo radi v vojsko šli, da bodo vsaj za en čas rešeni hudih žen.“

Davkar: „Kaj želite, oče?“

Kmet: „Od Vas nič ne želim, ko bi le tudi Vi od mene nič ne želeli!“

Korporal (novincu): „No, Tratnik, kaj gledaš v nebó? Ali misliš, da je v nebesih lepši, ko pri vojaki h?“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Govori se, da dobimo nov denar, belo-rumenkaste groše po 5 kr. iz nikla;

odurni „kebri“ po 4 kr. se odpravijo; teh ne bo škoda. — Naš domači polk (regiment) št. 7 obhaja letos 24. junija svojo 200letnico. Delajo se velike priprave, da se ta slavnost lepo izvrši. — V Blatogradu se je ustrelil zdravnik dr. Fradenek. — V Labudski dolini se je zaklal neki 50letni berač. — V Glini pod Goričico je utonila neka žena. — Pri Železni Kaplji je rudar Anton Šober v globočino padel in se ubil. — V Krki pri Treibachu sta utonila ženin in nevesta, ker se je njima čoln prekucnil. — V trdnjavi na Predelu je neki topničarski vojak z mosta padel v globočino in se ubil. — Ustrelil se je v Celovcu 18letni pisar Grubhoffer. — V Sörgu pa se je neki kmet obesil.

Na Kranjskem. Gasilec v Mengšu so podarili svitli cesar 50 gld. — Zagorski „Sokol“ so nedavno blagoslovili svojo zastavo, ki stane 500 gld. Izdelana je pri šolskih sestrah v Zagrebu. — Tat je bil v Cerkljanski pošti, pa ni vsega našel, kar je iskal. — Na Kolku je pogorel Vidmar, v Kozarjih pa Kermelj. Poslednjemu je užgala strela, ki je ubila tudi jednega vola. — Trije gospodarji so pogoreli v Stožicah pri Jezici. — V Zemonu je utonil 2leten otrok, v Malem Grabnu pri Ljubljani pa 45letni Janez Pavlečič. — Gasilno društvo so ustanovili v Šiški. — Tri gospodarji so pogoreli v Št. Rupertu na Dolenjskem. — V Št. Petru pri Novem mestu se je neki fant obesil.

Na Štajerskem. Gasilec v Rušah in v Gregorji so podarili svitli cesar po 60 gld. — Celjski Nemci so tako zagrizeni, da še sv. zakramentov nočejo prejemati iz rok slovenskega duhovnika in nabirajo podpise za prošnjo, da bi se jim dal trdo nemšk fajmošter. Seveda nabirajo take podpise največ taki ljudje, ki sami nič v cerkev ne hodijo. — Pri Celju je utonil v Savinji davkarski sluga Končan. — V Mariborski ječi se je obesil tat Jan. Schwab. — Gosp. A. Kosi, učitelj v Središču, je izdal že 3. snopič „narodnih legend“. To je kaj pripravno berilo za pridne otroke. — Pri sv. Rupertu v slov. gor. je nekdo po noči zadela vrata neke hiše in jo potem zažgal. Ljudje so se le težko rešili iz goreče hiše. — Pri Veržeji so iz Mure potegnili neko utopljenko. — Pogorel je Brežnik na Gorici pri Celju. — Zavolj ponarejanja denarjev so zaprli kočarico Marijo Hriberšek v Gmajnah pri Slov. Gradcu. — Pri Ptujem so mrtvega vojaka iz Drave potegnili. — V Čirkovcah je pogorel Bošnjak. — V Pletrovcah pri Žalcu se je obesil gostir Krajšek. — Sv. misijon so imeli pri sv. Križu pri Belih vodah. — V slovenskih goricah so že točo imeli, pa je šla med dežem, da ni toliko škode.

Na Primorskem. Nabrežini ustanovili so posojilnico in bralno društvo; v Prvačini pa sokolsko društvo. — „Svetišče Matere Božje na Tersatu. Spisal P. Hrizogon Majar.“ Tako se imenuje nova lepa molitvena knjiga, ki popisuje začetek Božje poti na Tersatu ter ima tudi lepe podobe. Knjiga je precej obširna ter obsega mnogo lepega berila. Priporočamo jo vsem pobožnim Slovincem. — Delavsko podporno društvo ima premoženja 16.000 gld., udov pa 1127 moških, 188 ženskih in 48 ustanovnikov in podpornikov. — Po Goriškem se širi goveja kužna bolezen.

Po drugih deželah. Katoliške visoke šole dobijo v Washingtonu v severni Ameriki. — V

Karlovcu na Hrvaškem je pogorela Kozlerjeva pivovarna. Pri tem je en vojak smrt storil. — Razstavo v Pragi si je ogledal tudi nadvojvoda Albrecht. Razstava je bojda zelo lepa in prihaja na tisoče tujcev, da jo pogledajo. Nemško-liberalni listi pišejo proti razstavi in svariijo Nemce pred njo. — V Jaski je vlak povozil samega načelnika postaje. — V Alžiri (Afrika) je letos strašno veliko kobilic. Neka karavana (truma trgovcev na kamelah) je pravila, da je potovala 32 dni skozi same goste megle kobilic. — Kardinal postali so Dunajski nadškof dr. Gruša. — Na Tirolskem nekje so gledali in videli, kako so tri vrane ubile jastreba. — Medveda ustrelili so na južnem Tirolskem. — V Kirchlegern sta dva vlaka vkup trčila; 5 je mrtvih in 20 ranjenih. — Državni železniški svet je vladi priporočil, naj zida železnico iz Divače v Loko in naj naredi načrt za železnico iz Loke v Celovec. — Na pošti v Bataviji so tatovi ukradli en cel milijon goldinarjev. — Češki akademiji je podaril knez Janez Liechtenstein 120.000 gld., da se napravi poseben oddelek za godbo.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

P. n. č. g. Ferd. Pucher, konsist. svetovalec, dosluženi dekan in župnik v Štebnu na Grobniškem polju, je stopil zaradi bolehnosti v stalni pokoj. Fara Šteben je razpisana do 15. julija t. l.

Č. g. Janez Konrady, kaplan v Trebnem, je premeščen za mestnega kaplana k glavnej fari v Celovcu.

Farni izpit so delali oč. gg.; Herm. Deutl, Jož. Fric, A. Gabron, Ludv. Hafner, Jan. Harter, Mart. Kovač, Jak. Papler in Lud. Pirker.

Naznanilo.

Velikovaška posojilnica posluje vsako sredo od 12. do 2. ure popoldne v hiši g. trgovca Mrlaka.

Odbor.

Slovenci! Zakurite na večer 4. julija v čast slovanskim apostolom sv. Cirilu in Metodu po vseh slovenskih gorah in planinah prav mnogo kresov.

Loterijske srečke od 6. junija.

Gradec	88	39	85	7	24
Dunaj	78	18	27	73	81

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	5 gld. 70 kr.
rž	5 " — "
ječmen	4 " — "
oves	2 " 60 "
hejda	4 " 50 "
turšica	4 " 10 "
pšeno	6 " 80 "
proso	— " — "
grah	— " — "
repica	1 " 20 "
fižol, rudeči . .	5 " 20 "
Deteljno seme — do — gld.	100 kil.

Sladko seno . .	2 gld. 20 kr.
kislo	1 " 60 "
slama	1 " 20 "
meterski cent (100 kil.)	

Frišen špeh kl. —	gld. 70 kr.
maslo	1 " — "
mast	— " 75 "

Navadni voli	100—120 gld.
pitani voli	120—190 "
junci	60—90 "
krave	60—120 "
junice	50—80 "
prešički	5—15 "

Današnja številka obsega deset strani.

Oglasila.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pis-
menih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

Malo posestvo na prodaj,

7 oralov, njive, gozd, travnik, pohištvo v dobrem
stanu, se prodá z letošnjim pridelkom. Pri hiši
se pravi pri Coklarju v Trovaski vasi (Treffelsdorf),
občina Otmanje (Ottmanach). Cena 2450 gld., od
teh se jih lahko 1000 gld. uknjiženih na hiši pusti.
Več pove Voltež Trabe p. d. Coklar v Tro-
vaski vasi (Treffelsdorf, Post Maria Saal).

Franc Sadnikar,

trgovec z železjem v Celovcu
(Burggasse šte. 7)

priporoča po najnižjih cenah grobne
križe, trpežno pozlačene, v raznih
velikostih. Raznovrstno železo,
kovane šinje za kola, podvozi,
puše za kola, žlajfe, cikle, sploh
železo razne debelosti in širo-
kosti za vsako potrebo. Lopate,
krampe, motike, sekire, capine.
Žage z najboljšega jekla. Pile
za žage, razna orodja za hišo
in rokodelce. Kovanja za okna
in vrata. Kovane in čevčnaste
žeblice. Raznovrstna kuhinjska
posoda z vlitiga in kovanega
železa. Strelovode (Blitzableiter)
v ognju pozlačene. — K seči ali
košnji in žetvi priporočam sloveče
bistriške kose in srpe ter prava
bergamaška kamenja (oslé) za brušenje taistih.

Na željo razpošiljam od križev tudi cenike
in obrise poštne prosto vsakemu, kdor se za-
nje oglasi.

Kmetija na prodaj,

hiša zidana, hlev in izbe obokane, precej sadnega
drevja, vsega 23 oralov njiv, travnikov in gozda,
vse na ravnam in vkupaj okoli hiše. Kje in po
čem, pové Jakob Lipič v Št. Lovrencu blizu
Št. Petra, pošta Ruda (Ruden).

Malo posestvo.

12 oralov sveta, četrť ure od Celovca, lepo zloženo
in na ravnam, z obilnim peščenim nasipom, iz
kterega se lahko pesek prodaja, je na prodaj,
ker se posestnik preseli. Kje, pove uredništvo „Mira“.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo
spretni in zanesljivi možje, ki so kot poštenjaki na do-
brem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi
mного v dotiko. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo
prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G.S.
1891, Graz, post. rest.“

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja
v Ljubljani, je uplívno zdravilo, ki
krepča želodec, mehča, čisti, odpravlja
zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rast-
linstvo spadajočih snovij ter ni nikako
drastično učinkujoče, marveč lahko, de-
lovanje organov urejačoče zdravilo, katero
organizmu kar nič ne škoduje, če se
prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelo-
vatelj proti poštnemu povzetju v skat-
ljah po 12 steklenic za gld. 1.36; po
24 za gld. 2.60; po 36 za gld. 3.84;
po 44 za gld. 4.26; po 55 za gld. 5.62; po 110 za
gld. 10.30; po 550 za 50 gld.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh
tu- in inozemskih lekarnah. — V Celovcu prodaja
jih lekar Thurnwald in Egger, v Beljaku dr.
Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

Kmetija v zakup.

Za 5 ali 10 let se dá v najem ali zakup (štant)
grajščinska kmetija grofov Dietrichsteinov v
Humberku (Hollenburg), obsegajoča 29 oralov
1170 štirjaških sežnjev vrtov in travnikov, 35 oralov
1500 štirjaških sežnjev njiv, 941 štirjaških sežnjev
pašnika, travniki taki, da se dá nanje voda na-
peljati, vse v davčni občini Kotmara ves, s hišo
in gospodarskim poslopjem, poslednje z velikimi
obokanimi hlevi. Oddá se v najem s 1. novembrom
1891. Ponudbe in vprašanja sprejema
grajščinsko oskrbníštvo v Humberku (Hollenburg),
pošta Celovec.

Vsake vrste mrtve živali se nabašejo,

da so videti kakor žive, po ceni in trdno pri

Francu Swaty,

prodajalnica „pri rogaču“ v Mariboru.

Tovarna in zaloga posebnih in redkih rečij za na-
biralce, ljubitelje in diletante.

☛ Cenik s podobami se pošlje zastoj. ☛

Divji petelin, ko poje 4 gld.

Ruševac, ko kruli 3 „

Op. V moji službi je tudi g. Fr. Zaveski, ki je
bil prej preparator v Trbižu.

Razumnim možem

v starosti od 25 do 40 let, neoženjenim, zdravim in krepkim,
ki so nemškega in tudi slovenskega jezika v besedi in pi-
savi popolnoma zmožni, in morejo dokazati, da je bilo nji-
hovo dosedanje življenje neomadeževano ter da je njihovo
gmotno stanje vredno, ponuja se z oddajo službe **potoval-
nega zastopnika**, kateri službi bi se morali zavsem posve-
titi, in s katero je združena stalna plača s stranskimi do-
hodki, prilika, zagotoviti si, ako se njih sposobnost dokaže,
sigurno in stalno bodočnost.

Za to službo se pa naj le take osebe potegujejo, katere
vsem tem zahtevam vstrezajo in ki imajo veselje do **poto-
valnega** posla in so vajene, svoje dolžnosti z **resnostjo**,
pridnostjo in **žilavo vstrajnostjo** izpolnovati, pri čemur se
pa tudi brezmadežno obnašanje zahteva.

Lastnoročne, nemško in slovensko pisane prošnje, katerim
se morajo priložiti **prepiši** spričeval, naj se pošljejo pod
„11.471“ v Gradec, poste restante.

Usojam si, p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da bom kupčijo popustil in prodajalne prostore izpraznil, zato prodajam

oblačilno blago

v svoji prodajalnici v Celoveu, Burggasse št. 9 poleg Moserjeve gostilne, **pod ceno**, mnogo rečij za 25% ceneje, nego mene samega stane, da tem prej **vse razprodam**.

P. n. občinstvo naj porabi to priložnost!

S spoštovanjem

Jan. Domainko.

Cene:

	meter:	prač:		meter:	prač:
Volnati izdelki	18 kr. in čez	14 kr.	Pisani porhat	15 "	12 "
Višnjevo blago	19 "	15 "	Beli perkali	13 "	11 "
Blago stanovitne barve,			Levantin za obleko	22 "	18 "
da se sme prati	15 "	12 "	Močen oksford	20 "	16 "
Ridasti cvilni $\frac{1}{4}$ široki	30 "	24 "	Črna in pisana svila	60 "	48 "
Sivi in črni širtingi	13 "	11 "	Pisani flaneli za obleko	60 "	48 "
Črni žamet	50 "	40 "	Rudeči in beli flaneli	55 "	44 "

Črni peruvieni in toskini za gospode, meter 2 gld. 50 kr. in čez, za prač 2 gld.

Sukno iz Brna, Reichenberga in Jägerndorfa, meter 1 gld. 50 kr. in čez, za prač 1 gld. 20 kr.

Nadalje perilo za gospode, namizni prti, prtici, obrisalniki, pravo Rumburško platno, šifoni, žamet, svilnate rute, črna svila, pogrinjala iz flanela, koci za konje itd.

Vse zelo dober kup.

Na prodaj so tudi police, prodajalne in pisalne mize po ceni.

Intelligentni možje, ki živé stalno na kmetih in uživajo spoštovanje svojih sosedov, morejo dobiti

dela, ki bode trajalo dva meseca

in dajalo obilo zaslužka. Ponudbe pošiljajo naj se v „zaprtih pismih“ z nadpisom „**Dvomesечно delo**“ upravnistvu tega lista.

Največji izbor.

L. Mikusch,

tovarnar dežnikov in solnčnikov
v Ljubljani, Mestni trg št. 15.

priporoča svojo bogato zalogo

dežnikov in solnčnikov

v kakoršnikoli velikosti in iz vsakovrstnega, blaga, najpriprosteje in tudi najelegantneje izdelane po najnižji ceni.

Prekupčevalcem so na zahtevanje obširni ceniki franko na razpolaganje.

Najnižja cena.

Brambo zoper

nalezljive živinske bolezni, pereči ogenj pri svinjah, muhe in drugi mrčes, trohno in otrpenje lesa, hišno gobo in stenski mah, mokro zidovje daje le

KARBOLINEJ,

kakor ga Barthel najboljšega izdeluje. To je tudi najboljše in najcenejša rujava barva za les, kteremu daje 3 do 4krat večjo trpežnost. Ceniki zastoj. — 5 kil se pošlje po pošti za 1 gld. 50 kr., 100 kil za 16 gld. od Dunaja.

Troški so majhni, dobiček tisočkrat večji.

MICHAEL BARTHEL & Comp.

Wien X. Keplergasse 20.

(Hiša obstoji od leta 1781.)

Odgovarja se na slovenske dopise tudi v slovenskem jeziku.

Ker bom mizarstvo pustil,

prodajam vso že izdelano hišno opravo, kakor mize, stole, omare, postelje itd. pod ceno. Tudi oddam po ceni razno mizarstvo in strugarsko orodje.

Luka Zufer,

V Celoveu, Vetrinjska cesta št. 8.